גרשתני (ה). מי מהימנא ואם אשת כהן אסור לו להחזירה: **סמס סוף**. דמעיקרא משום (ו) דידע (לה) דבעלה לא ידע בה אי נטמאת אי לא [אהכי] אי אמרה טמאה אני לך לא מהימנא אבל היכא דאמרה "גרשתני" דידעה דבעלה ידע אי משקרא אי לא (לא) הוה אמרה הכי דחזקה דאין אשה מעיזה פניה בפני בעלה: **אדרבה**. לא (ח) מיבעיא (לא) למשנה אחרונה דלא מהימנא אלא אפי' למשנה ראשונה דקתני מהימנא לא הוי טעמא אלא משום דלא עבידא לבזויי נפשה דאמרה דנטמאה אי לאו דהכי הוא כדקאמרה: **דחקיף לה מן גברא**. שגיער לה בעלה ומעיזה פניה בפניו. עיין אחר דתקיף לה מן גברא שתוקף ילדה מן אדם אחר שנתנה בו עיניה ובשבילו מעיזה לומר לבעלה "גרשתני": **וסא הכא דליים לה כיסופא**. דבהא מילתא לא מבזיא נפשה ואפילו הכי קתני במשנה ראשונה דמהימנא והיכי אמר אפילו למשנה ראשונה כו': **סמס**. נמי אית לה כיסופא דכיון דלא סגי לה דלא קאמרה גבי בי דינא אי יורה כחץ אי לאו דהכי הוא לא קאמרה ואהכי מהימנא: **דהא הכא דידעה היא**. דבעלה ידע דיורה כחץ וקתני לה לא מהימנא אלא אשה מעיזה: **דכל יומא**. לאחר תשמיש מקדמה ומשיא ידא לגברא כדי לטהר ידיו לאחר תשמיש ואתא יומא חד ועבדא הכי אמר לה "הדא מילתא דתשמיש לא הוי האידנא" אהלויי

וגברא הוא דנסתתפה שדהו? ואמרינן ליה (ט) מתני' היא "אומרת טמאה אני לך" יש לה בתובה במאי עסקינן אלימא באשת ישראל אי ברצון כלום יש לה כתובה ואי באונס מי קא מיתסרא על גברא אלא באשת כהן, אי ברצון כלום יש לה כתובה מי גרעה מאשת ישראל ברצון אלא לאו באונס ורקתני יש לה כתובה איבעיא להו אמרה לבעלה "גרשתני" מהו אמר רב המנונא ת"ש "אומרת טמאה אני לך" אפילו למשנה אחרונה דקתני לא מהימנא התם הוא דמשקרא דידעה דבעלה לא ידע בה אבל גבי "גרשתני" דידע בה דמהימנא דחזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה אמר ליה רבא אדרבה אפי' למשנה ראשונה דקתני מהימנא התם משום דלא עבידא לבזויי נפשה אבל הכא דזמנין דתקיף לה מן גברא מעיזה ומעיזה מתיב רב משרשיא השמים ביני לבינך דמשנה ראשונה (ג) תיובתא דרבא הכא דליים לה כיסופא וקתני דמהימנא? קסבר רבא התם כיון דלא סגי לה דלא אמרה (ג) "אין יורה כחץ" אי לא איתא כדקאמרה, לא אמרה ליה, השמים ביני לבינך דמשנה אחרונה דרב המנונא והא הכא דידעה היא (ד) דבעלה ידע בה וקתני דלא מהימנא? קסבר רב המנונא הכא, נמי היא גופה אמרה: "נהי דבריאה ידע, ביורה כחץ מי ידע" ומשום הכי משקרא: הכא איתא דכל יומא דתשמיש מיקדמה משיא ידיה לגברא, יומא חד אתיא ליה מיא למשא, אמר לה "הדא" מילתא לא הות האידנא אמרה ליה "א"כ חד מן נכרים אהלויי

(ה) מתני' היא "אומרת טמאה אני לך" יש לה כתובה. במאי עסקינן אלימא באשת ישראל אי ברצון כלום יש לה כתובה ואי באונס מי קא מיתסרא על גברא אלא באשת כהן, אי ברצון כלום יש לה כתובה מי גרעה מאשת ישראל ברצון אלא לאו באונס ורקתני יש לה כתובה איבעיא להו אמרה לבעלה "גרשתני" מהו אמר רב המנונא ת"ש "אומרת טמאה אני לך" אפילו למשנה אחרונה דקתני לא מהימנא התם הוא דמשקרא דידעה דבעלה לא ידע בה אבל גבי "גרשתני" דידע בה דמהימנא דחזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה אמר ליה רבא אדרבה אפי' למשנה ראשונה דקתני מהימנא התם משום דלא עבידא לבזויי נפשה אבל הכא דזמנין דתקיף לה מן גברא מעיזה ומעיזה מתיב רב משרשיא השמים ביני לבינך דמשנה ראשונה (ג) תיובתא דרבא הכא דליים לה כיסופא וקתני דמהימנא? קסבר רבא התם כיון דלא סגי לה דלא אמרה (ג) "אין יורה כחץ" אי לא איתא כדקאמרה, לא אמרה ליה, השמים ביני לבינך דמשנה אחרונה דרב המנונא והא הכא דידעה היא (ד) דבעלה ידע בה וקתני דלא מהימנא? קסבר רב המנונא הכא, נמי היא גופה אמרה: "נהי דבריאה ידע, ביורה כחץ מי ידע" ומשום הכי משקרא: הכא איתא דכל יומא דתשמיש מיקדמה משיא ידיה לגברא, יומא חד אתיא ליה מיא למשא, אמר לה "הדא" מילתא לא הות האידנא אמרה ליה "א"כ חד מן נכרים אהלויי

בהאשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים *כך כתב הרמב"ן ז"ל בהלכותיו מיהו איכא למימר דלית לן מדרש כתובה אלא בעיקר כתובה אבל בתוספת לא וכיון דמשום הכי מהימנא טפי כי אמרה גרשתני מכי אמרה השמים ביני לביניך משום דבגרשתני ידע בה בעלה ואינה מעיזה ובהשמים ביני לביניך דלא ידע בה מעיזה שמעינן מינה דבאומרת אינו מזקק עמי כלל כיון דבעלה ידע בה אפילו למשנה אחרונה מהימנא ויוליא ויתן כתובה אפילו לא אתיא מחמת טענה בבעיא תוטרא לידה ומרא לקבורה שהרי גדולה מזו אמרו* אי אפשי אלא אני בבנדי והיא בבגדה ויוליא ויתן כתובה מיהו כתב ר"י ז"ל דדוקא כשהיא תובעת להתגרש הוא דאמרינן יוליא ויתן כתובה אבל תובעת כתובה לא מהימנא והביא ראיה מדאמר בפרק האשה שאמרה מת בעלי נאמנת מת בעלי תנו לי כתובתי איכא נאמנת: **ואיבא** למידק אשמעתין דהכא משמע דמילתא דידע בעלה מהימנא משום דלא מתלפא ביה ודלא ידע בה בעלה לא מהימנא והתם בסוף פרק הבא על יבמתו גבי הא דתנן נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה אינו רשאי ליבטל משמע דאיכא דאמרינן התם* הוא אמר מינה והיא אמרה מינה אמר רבי אמי דברים שביניו לביניה היא נאמנת מאי טעמא היא קיים לה ביורה כחץ ואיהו לא קיים ליה ביורה כחץ ומשמע דמשום דלא קיים ליה מהימנא הא קיים ליה מהימנא והכא אמרינן איכא תיובתא דרב"ן ז"ל דלא דמיין להדדי דהתם איהו הוא דקמפיק לה ומפסיד לה כתובתה הילכך אי תרוייהו קיים להו ליכא למימר דאיהי מהימנא משום דחזקה אין אשה מעיזה בפני בעלה דכי אמרינן הכי היכא דאיהי בעיא לאפוקי נפשה מבעלה דאיכא הטעה טובא ואי לאו דקושטא קאמרה אינה מעיזה לבל התם דאיהו בעי לאפוקה (נפשה) מעיזה ומעיזה אבל כיון דאיהי קיים לה ואיהו לא קיים ליה אינו בדין שיוציאנה ויפסיד כתובתה בטענת שמא: **ההיא** איתתא. אשת כהן היתה דאי אשת ישראל כיון שאפילו לפי דבריה שהוא בעלה אין לך חוטם גדול מזה ואוסם בישראל מישרא שרי ולמה ליה לרב נהמן למימר עיניה נתנה באחר אלא ודאי כדאמרן: **הא מילתא**. תשמיש: אהלויי

גברא הוא דנסתתפה שדהו. קדושת כהונתו גרמה לו כדפרישית במתני': **איבעיא להו אמרה לבעלה גרשתני**. ונתקרע הגט לו שאבד מהו להאמינה ולהתירה ליגשה: דידעה דבעלה לא ידע בה. אם זינתה אם לאו ומשום הכי משקרא ולא מירתתא: **דתתם** דלא עבידא לבזויי נפשה. שבזיון ופגם הוא לה כשנאסרה הלכך אי לאו דקושטא הוה לא הוה קאמרה: **דתקיף** לה מגברא. שעל ידי כעסה מתחזק מן הבעל להעיז פניה בו ולומר לו גרשתני: **השמים** ביני לביניך דמשנה ראשונה. שאמרו נאמנת תיובתיה דרבא דהאמר רבא דאפי' למשנה ראשונה אי אמרה גרשתני לא מהימנא: **התם** כיון דלא סגיא לה דלא אמרה אין יורה כחץ אי לא איתא כדקאמרה לא אמרה ליה. דכיון שהיא צריכה לברר דבריה כדאמרה השמים ביני לביניך וצריכה לומר בפירוש מה שהיא טוענת עליו דהייט שאין יורה כחץ כסופא לה מילתא ואי לאו דקושטא היא לא הוה אמרה ואית דגרסי כיון דקא סגי לה כלומר אחר שמלאה בלבה לומר כך: **והא הכא** דידעה היא דבעלה ידע בה. דסלקא דעתך הכא דאיהו נמי קיים ליה ביורה כחץ וקתני דלא מהימנא: **נהי** דבבריאה ידע ביורה כחץ מי ידע. מהא משמע בהאיש דהשמים ביני לביניך דתנן במתני' הייט יורה כחץ וכדכתיבנא: **ולענין** הלכה קיי"ל כרב המנונא דאשה שאמרה לבעלה גרשתני נאמנת דסוגיין בכולה הש"ס כותיה ומדמינן לה למהיתין ש"מ שלא להתירה בלבד ליגשה נאמנת אלא אף ליטול כתובה דומיא דמתני' דקתני יוליאה ונוטלת כתובה ועוד שהרי מספר כתובה נלמוד שכך כותב לה לכשתגשאי לאחר תנאי מה שכתוב ליכי כדתנן [ינמות דף קיז.] בהאשה שהלכה היא ובעלה למדינת הים *כך כתב הרמב"ן ז"ל בהלכותיו מיהו איכא למימר דלית לן מדרש כתובה אלא בעיקר כתובה אבל בתוספת לא וכיון דמשום הכי מהימנא טפי כי אמרה גרשתני מכי אמרה השמים ביני לביניך משום דבגרשתני ידע בה בעלה ואינה מעיזה ובהשמים ביני לביניך דלא ידע בה מעיזה שמעינן מינה דבאומרת אינו מזקק עמי כלל כיון דבעלה ידע בה אפילו למשנה אחרונה מהימנא ויוליא ויתן כתובה אפילו לא אתיא מחמת טענה בבעיא תוטרא לידה ומרא לקבורה שהרי גדולה מזו אמרו* אי אפשי אלא אני בבנדי והיא בבגדה ויוליא ויתן כתובה מיהו כתב ר"י ז"ל דדוקא כשהיא תובעת להתגרש הוא דאמרינן יוליא ויתן כתובה אבל תובעת כתובה לא מהימנא והביא ראיה מדאמר בפרק האשה *רבה האשה שאמרה מת בעלי נאמנת מת בעלי תנו לי כתובתי איכא נאמנת: **ואיבא** למידק אשמעתין דהכא משמע דמילתא דידע בעלה מהימנא משום דלא מתלפא ביה ודלא ידע בה בעלה לא מהימנא והתם בסוף פרק הבא על יבמתו גבי הא דתנן נשא אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה אינו רשאי ליבטל משמע דאיכא דאמרינן התם* הוא אמר מינה והיא אמרה מינה אמר רבי אמי דברים שביניו לביניה היא נאמנת מאי טעמא היא קיים לה ביורה כחץ ואיהו לא קיים ליה ביורה כחץ ומשמע דמשום דלא קיים ליה מהימנא הא קיים ליה מהימנא והכא אמרינן איכא תיובתא דרב"ן ז"ל דלא דמיין להדדי דהתם איהו הוא דקמפיק לה ומפסיד לה כתובתה הילכך אי תרוייהו קיים להו ליכא למימר דאיהי מהימנא משום דחזקה אין אשה מעיזה בפני בעלה דכי אמרינן הכי היכא דאיהי בעיא לאפוקי נפשה מבעלה דאיכא הטעה טובא ואי לאו דקושטא קאמרה אינה מעיזה לבל התם דאיהו בעי לאפוקה (נפשה) מעיזה ומעיזה אבל כיון דאיהי קיים לה ואיהו לא קיים ליה אינו בדין שיוציאנה ויפסיד כתובתה בטענת שמא: **ההיא** איתתא. אשת כהן היתה דאי אשת ישראל כיון שאפילו לפי דבריה שהוא בעלה אין לך חוטם גדול מזה ואוסם בישראל מישרא שרי ולמה ליה לרב נהמן למימר עיניה נתנה באחר אלא ודאי כדאמרן: **הא מילתא**. תשמיש: אהלויי

יוליא ויתן כתובה וכ"ש בזה דוזוקא בשהוא מנכסיה ואינה תובעת כתובתה אבל אם תובעת כתובה לנכסיה שיתן לה כתובה אינה נאמנת דיש לחוש שמא נתנה עיניה באחר (באחר) בכתובה דהכי נמי מפרש בהאיש דלב המעונה דאי אמרה נכסיה ומנו לי כתובה אינה נאמנת אף ליגשה כדאמר בהאיש דאשה שאמרה מת בעלי ותנו לי כתובה אינה נאמנת ליגשה ולגיסה לבריה ואם מוטעת האשה שאין זכות יורה כאן אינה נאמנת כמו למשנה אחרונה. כללא דמילתא כל מילי דיכול בעל לידע ומכחישהו נאמנת אבל במילי שאין בעל יכול לידע אינה נאמנת והילכך בשבועת שאינו יכול להתקבות יוליא ויתן כתובה ואומר ליבא"ל דלא תעול לך מנה מאתים אבל בוספת אין לה כדאמר פרק אע"פ מן הגשואין גובה את הכל מן האיכוסין אינו גובה אלא מנה אחד מאתים אלא כתב אלא ע"מ לכוסקה ובגמרא פסק הלכה למעשה כר"א ואינה לן ככנסה לאופה ולא כבעלה מהו אינה מופה קונה או אינה ביאה קונה ובעלה בתיקו פר"ל דכל מיקו דממונא המוציא מעליו הבאיה ודלה כרב אלפס דפסק כל מיקו דממונא יחלוקו ולכך אף כאן כיון דליכא מיגה ביאה אין לה בוספת דאף דקי"ל כי הבעלה הטובה כנתר ביאה לענין חיוב עריות הכא לענין מיגה לקנות מוספת אינה ביאה וכן מי שאינו בריא להתקשות אפילו למ"ד תשמיש תם בעריות מייב מ"מ אין כאן מיגה ביאה ונם מה שהכניסה בנדוניא לא תעול רק בממון מה שהביאה אלא מה זה מן המוקצה יש לה ולא תעול כך פסק ריבא"ש בתשובות פסק דבריו: אהלויי

הגהות הב"ח (א) נס' מתיתין היא. כ"ג וכן יכול בשעוב מבריתה דקדשה בכסף כו' הוכח בב"ב פ' מי שמת דף קמה דמוכח שם ר"ב דאי אתאי לאומרי שבריתה רק לאשה כהן ע"ש: (ב) שם דמשנה ראשונה תהוי תיובתא דרבא וכל הכא דליים לה: (ג) שם דלא אמרה אי יורה: (ד) שם דידעה היא דבעלה ידע: (ה) רש"י ד"ה גרשתני מהו מי וכו' כהן הוא אבור: (ו) ר"ה התם וכו' משום דידעה דבעלה כל"ל ותיבה לה נמחק: (ז) בא"ד אי לא אי הוה אמרה לא מינבי למשנה: (ח) ד"ה אדרבה לא מינבי למשנה: (ט) מתני' היא "אומרת טמאה אני לך" יש לה כתובה. במאי עסקינן אלימא באשת ישראל אי ברצון כלום יש לה כתובה ואי באונס מי קא מיתסרא על גברא אלא באשת כהן, אי ברצון כלום יש לה כתובה מי גרעה מאשת ישראל ברצון אלא לאו באונס ורקתני יש לה כתובה איבעיא להו אמרה לבעלה "גרשתני" מהו אמר רב המנונא ת"ש "אומרת טמאה אני לך" אפילו למשנה אחרונה דקתני לא מהימנא התם הוא דמשקרא דידעה דבעלה לא ידע בה אבל גבי "גרשתני" דידע בה דמהימנא דחזקה אין אשה מעיזה פניה בפני בעלה אמר ליה רבא אדרבה אפי' למשנה ראשונה דקתני מהימנא התם משום דלא עבידא לבזויי נפשה אבל הכא דזמנין דתקיף לה מן גברא מעיזה ומעיזה מתיב רב משרשיא השמים ביני לבינך דמשנה ראשונה (ג) תיובתא דרבא הכא דליים לה כיסופא וקתני דמהימנא? קסבר רבא התם כיון דלא סגי לה דלא אמרה (ג) "אין יורה כחץ" אי לא איתא כדקאמרה, לא אמרה ליה, השמים ביני לבינך דמשנה אחרונה דרב המנונא והא הכא דידעה היא (ד) דבעלה ידע בה וקתני דלא מהימנא? קסבר רב המנונא הכא, נמי היא גופה אמרה: "נהי דבריאה ידע, ביורה כחץ מי ידע" ומשום הכי משקרא: הכא איתא דכל יומא דתשמיש מיקדמה משיא ידיה לגברא, יומא חד אתיא ליה מיא למשא, אמר לה "הדא" מילתא לא הות האידנא אמרה ליה "א"כ חד מן נכרים אהלויי

תוספות

גרשתני מהו. מי אמרינן דמהימנא או דלמא מיהיא כתבה באתר: אבל היכא דידע בה מהימנא דאין אשה מעיזה פניה לומר דבר שקר מבעלה בפניו ◇ ומסכא שמעינן בכל דוכתא לרב המנונא דסבר באשה שאמרה לבעלה גרשתני נאמנת תיובתא [דרבא]. דאמר לא מהימנא דהא כיסופא אית לה כיסופא דאין כאן הוראת [עביהה] דמהימנא: דלא עבידא לבזויי נפשה. פירוש לומר שהיא שמאלה וזונה: קסבר התם כיון דלא סגי דלא אמרה. כלומר אחרי שהיא לוזה לומר דבר זה ונעות גדול כזה: קסבר לא המנונא הכי דבגיאה ידע כלומר הכי דידע שפולם הזכר ביורה כחץ מי ידע ולכך מעיזה אבל לומר גרשתני דבעלה ידע לו משקרא מהימנא פסק ריבא"ש דהלכה כמנונא דרב המנונא דבכתה מקומות בהש"ס מביא דברי הרב המנונא. ויש לדמוד על אשה שמוטעת שבעלה איינו יכול להתקשות לו שאינו בקי בדרך אבל דנאמנת הבדבר שיש לו לבעל לידע איכה מעיזה פניה ויוליא ויתן כתובה ולא מיבעיא לי באה מחמת הטעה כגון דאמרה בעינא מוכלא לידא ומרא לקבורה אלא אפילו בלא טעמא אי יכולה היא לומר אינו מקיים מצות שונה וגדולה מזאת אמרו אחומר לי אפשי אלא הוא בבגדו והיא בבגדה

מתנה

שלהים לפני תוכן פחי

נשא אשה

נשא אשה

סיום מה מקרים הראיות חיב בדין אות איי

פי' הרא"ש

*) השמים ביני לביניך. מפרש בגמרא דאיהו יורה כחץ כלומר שהדברים דקמי מיתא בגלוי ואינו יכול לבדר ומייני בגלה מחמת טענה דאמרה בעינן הוצאת לידא ומרא לקבורה דאי לאו הכי אמרי' לה זילי לא מפקדת אפיה וכביה: **מאן** לומר שלא תהא אשה עומדת עיניה באחר. **מתקלקלו הדברים** ואמר שהיא מבקרת לפקיע עצמה מחמת בעלה: **תניא** דאיה לדברים. ולא מהימני לה בלא ראיה: **יעשו** דרך בקשה. יבקשו ממנה שלא תדבר עוד בו ביומלמי מפרש ויעשה שעורה ויפיים: **יפר** מלגו ותהא משמעתו. דהוי דברים שביניו לביניה ומפר לעצמו: **מהו** שתאכל בתרומה. למשנה אחרונה הכי דתנו חכמים שהיא מבקרת ואינה נאמנת לאסור עצמה על בעלה, גבי אסור דידה דאסורה בתרומה לפי דבריה נאמנת לו לא: **אפשר** דאכלה חולין. ולא יבעלנו שמחמת איסור פרשת מתרומה**) [אמר רב המנונא מ"ש דאמרמנת; דלא עבידא לבזויי נפשה. לומר דבר על בעלי על עצמה אם לא היה אמת: דלית לה כסופא. לא נעשה בה דבר של גנאי: כיון דלא סגי לה דלא קאמרה אינו יורה כחץ. כי אינה רוצה להיות בלא זכות וצריכה היא לאמתו כדי שיגרשנה בעלה ותנשא לאחר אולי תבנה ממנו ואם לא היה אמת לא היתה מתלפת פניה לומר דבר זה: **יש** נעשה אמרה שהי דבריה ידע. ובעינה היא וקטולה היא שאין הבעל מרגיש ביורה כחץ: מקדמה ומשיא ידיה לגברא. כשהיה משמש עמה בלילה היתה מנכמת בנקר ובהנת לו מים לידיו: אהלויי

*) שייך לעיל **) עד כאן

[ינמות דף קיז.]

[כתובות מח.]

[ע"ל שלוס דף קיא.]

[ינמות דף סה.]